

Rettelsesblad
Samarbejde med det danske Forsvarsministerium

3.3 Samarbejdet med det danske Forsvarsministerium

Departementet for Udenrigsanliggender er overordnet ansvarlig for at rådgive Naalakkersuisut vedrørende Sikkerheds- og Forsvarspolitiske sager af relevans for Grønland. Departementet for Udenrigsanliggender er også ressortmyndighed i forhold til det danske forsvars opgaveløsning i Grønland generelt. Herudover er der mange direkte samarbejdsrelationer mellem grønlandske myndigheder og Forsvarsministeriet, særligt vedrørende beredskab, Search and Rescue, fiskeriovervågning mv., som varetages af Selvstyrets individuelle departementer.

Arktisk Kommando

Der er et tæt samarbejde mellem Departementet for Udenrigsanliggender og Arktisk Kommando i Nuuk. Arktisk Kommando er en værnfælleskommando direkte underlagt Forsvarschefen i Danmark. Arktisk Kommando har kommandoen over alle militære styrker i Grønland og på Færøerne, samt over et mindre støtteelement i Danmark. Forsvarsministeriet har desuden en forbindelsesofficer placeret ved Thule Air Base. På centrale steder langs Grønlands kyst råder Arktisk Kommando over militære landingsbaner og basefaciliteter til forsvarets fly og slædepatruljen Sirius. Den primære opgave for Arktisk Kommando er Grønlands og Færøernes forsvar og i fredstid overvågning og suverænitetsbevarelse. Løsningen af disse opgaver er en forudsætning for Rigsfællesskabets territoriale krav; både til søs, i luften og på land. Inden for rammerne af den militære hovedopgave har Arktisk Kommando desuden ansvaret for en række mere civilt orienterede opgaver. F.eks. koordinerer Arktisk Kommando indsatsen, i forbindelse med eftersøgning på havet omkring Grønland såsom Joint Maritime Rescue Coordination Centre (JMRCC). Andre opgaver, som Arktisk Kommando koordinerer, er fiskeriinspektionen til søs i Grønland, havmiljøovervågning og assistance til forureningsbekæmpelse samt den praktiske gennemførelse af søopmålingen i Grønland. På vegne af Politimesteren i Grønland udøver Slædepatruljen Sirius, politimyndighed i nationalparken i Nord- og Nordøstgrønland, ligesom der ydes hjælp til lokale samfund langs kysten.

Afprøvning til værnepligten

For første gang nogensinde kunne unge i Grønland tage afprøvning til værnepligten uden at rejse til Danmark i 2018. Selve gennemførelse af basisuddannelsen foregår stadig i Danmark. Muligheden for afprøvning blev udvidet i 2019, alle fire gymnasiebyer Nuuk, Sisimiut, Aasiaat og Qaqortoq. Alle unge mænd og kvinder, der var fyldt 18 år, var velkomne til en afprøvning. En afprøvning varer cirka halvanden time og byder på intelligenstagning, lægeundersøgelse og vejledning. Afprøvningsne blev afholdt som følge af det nye forsvarsforlig, der trådte i kraft i januar 2018.

Arktisk Kapacitetspakke

Der afsættes 1,5 mia. kr. til de nye kapaciteter til Forsvaret. Hertil vil komme merudgifter til drift. Finansieringen af de nye kapaciteter sker med udgangspunkt i tillægsaftalen til forsvarsforliget fra januar 2019, der tilvejebragte yderligere 1,5 mia. kr. til forsvaret i 2023. Da der er tale om langsigtede anskaffelsesprojekter vil hovedparten af udgifterne falde efter 2023. Naalakkersuisut deltager i en koordinationsgruppe sammen med Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen samt Færøernes landstyre.

Principaftale vedr. Kangerlussuaq Lufthavn

Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur Karl Frederik Danielsen, Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender Ane Lone Bagger og Forsvarsminister Trine Bramsen indgik den 18. september 2019 en principaftale om Forsvarets brug af Kangerlussuaq Lufthavn efter 2023, hvor de nye lufthavne i Grønland står færdige.

Med henblik på fortsat at kunne løse Forsvarets opgaver i det arktiske område er der behov for, at Forsvarets fly fortsat kan anvende Kangerlussuaq lufthavn. Naalakkersuisut og regeringen er på den baggrund blevet enige om, at Forsvaret fortsat skal kunne være til stede og anvende lufthavnen i Kangerlussuaq, og at lufthavnen fortsat skal kunne anvendes af civile fly under almindeligt gældende vilkår. Endvidere er der enighed om, at det grønlandske ejerskab til lufthavnen ikke ændres, og der er igangsat et fælles arbejde med henblik på at udarbejde en model for, hvordan lufthavnen kan stilles til rådighed for Forsvaret.

Forsvarsakademiets signaturkonference

Forsvarsakademiet holdte deres årlige Signaturkonference for første gang i Grønland 1. til 3. oktober 2019. I et samarbejde med Ilisimatusarfik og Arktis Kommando blev konferencen afholdt i Ilisimatusarfik med temaet "Sikkerhedspolitisk brydningstid i Arktis – perspektiver for Rigsfællesskabet og Forsvaret".

De faglige oplæg foregik i starten af ugen på Ilisimatusarfik og omhandlede blandt andet Rusland, Kina og USA i Arktis, Arktisk Råds fremtidige rolle og dilemmaer og selvmodsigelser i Rigsfællesskabet. Blandt deltagerne var grønlandske, færøske, norske, canadiske og danske forskere, militært ansatte, repræsentanter fra Selvstyre og Politi mv.

Forsvarsakademiets Folkemøde i Nuuk

I forbindelse med Signaturkonferencen, afholdte Forsvarsakademiet et folkemøde på Hotel Hans Egede den 2. oktober 2019. Et panel bestående af forskere fra Forsvarsakademiet kom blandt andet ind på spørgsmål som: Hvad betyder stormagternes stigende militære tilstedeværelse i Arktis for Rigsfællesskabet? Og hvilke konsekvenser har Trumps øgede interesse for Grønland?

Efter paneldeltagernes oplæg blev der stillet spørgsmål fra salen, der blandt andet gik på fordele og ulemper ved et Rigsfællesskab, vigtigheden af tæt samarbejde mellem nationerne og mulighederne for større udenrigspolitisk indflydelse.

Samarbejde mellem Forsvarsakademiet og Ilisimatusarfik

I forbindelse med konferencen har Forsvarsakademiet og Ilisimatusarfik aftalt, at arbejde tættere sammen om at vidensdele om arktiske spørgsmål, herunder samarbejde om udveksling og efteruddannelse mellem Danmark og Grønland.

Forsvarsakademiet opretter nyt Center for Arktiske Sikkerhedsstudier

Center for Arktiske Sikkerhedsstudier (CAS) blev oprettet i marts 2020 i naturlig forlængelse af samarbejdsaftalen. CAS vil bestå af fem medarbejdere, hvoraf den ene vil arbejde ved Ilisimatusarfik. Centeret skal tilbyde forskningsbaseret viden og uddannelse om de sikkerheds- og forsvarspolitiske udfordringer, som Kongeriget og Forsvaret står overfor, herunder hvordan den øgede interesse i det arktiske område har medført en stigende grad af rivalisering stormagterne imellem. Viden og rådgivning fra CAS vil være bredt tilgængelig med et mål om at kunne nå ud til interessenter i offentligheden og ved diverse myndigheder.